

שְׁהוּא שָׁם, וְנִקְרָא גּוֹף הַנְּשָׁמוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לָהֶם גּוֹף כְּמוֹ שְׁעִתִּידִים לִהְיוֹת. וְאוֹצֵר אֶחָד כְּנִגְדּוֹ לְאוֹתֵן הַנְּשָׁמוֹת שֶׁהיוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְקִיְיָמוּ הַתּוֹרָה, וְנִקְרָא גְּנָזֵי חַיֵּי הָעוֹלָם. וְהֵינּוּ דִּהְיָה אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּגִנְזֵי חַיֵּי עֲלָמָא תְּהָא פְּלַנְיָא, דְּנַפְיָא מִעֲלָמָא דִּין.

תְּנֵנוּ רַבְּנָן, כֹּל יוֹמָא וְיוֹמָא פְּרוּזָא קְרִי, אֲתַעְרוּ בְּנֵי קְדִישָׁא עֵילָאָה, וְעַבִּידוּ פּוּלְחָנָא דְמֵאֲרִיכוֹן, דְּאִפְרִישׁ לְכוּן מִן שְׁאָר עַמִּין, וְיֵהֵב בְּכוּן נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, דְּאֲתַגְזֵרַת מִפּוּרְסֵי יְקָרִיָּה.

אָמַר רַבִּי יוֹדָא, אִם כֵּן שְׁאָר עַמִּין, נִשְׁמַתְהוּן מִזְּמַן אֲתֵר. אֲזִדְמֵן לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר, תָּא חַזִּי, דְכִתִּיב וַיִּפַּח בְּאִפּוֹ נְשָׁמַת חַיִּים, דָּא הֵיא נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, דְּאֲתַגְזֵרַת מִפּוּרְסֵי יְקָרָא דְמִלְפָּא עֵילָאָה. מָאִי כְּתִיב בֵּיהּ. וְיֵהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֹה הֵיא הַפַּח שְׁנֵיתָן לְבַהֲמוֹת וְלַחַיּוֹת וְלַדְּגָיִם. שְׁנַבְרָאֵת מִן הָאָדָמָה, דְכִתִּיב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲוִרִייתָא אֲתַקְבַּלַת עַל אָדָם, וְאַמְרַת, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּרָא לְבַר נֶשׁ, וְיֵהֵב בֵּיהּ נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, לְמַהוּי לִיָּה חַיִּין לְעֲלָמָא דְאֲתִי, וְהוּא אֲתַחֲזֹר בְּחוּבֵיהּ לְהֵהוּא נֶפֶשׁא חַיִּיתָא, דְּאֲתַגְזֵרַת מִן אֲרַעָא, לְבַעֲרִיתָא וְלַחַיִּיתָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַתּוֹרָה קוּבַלַת עַל הָאָדָם וְאוֹמְרַת, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָא אֶת הָאָדָם וְנָתַן בּוֹ נִשְׁמָה קְדוֹשָׁה, שְׂיֵהוּ לֹו חַיִּים לְעוֹלָם הַבָּא, וְהֵיא בְּחֻטְאֵיהּ הַחֲזִירָה לְאוֹתָהּ נֶפֶשׁ חַיָּה שְׁנַגְזֵרָה מִן הָאָרֶץ לְבַהֲמוֹת וְלַחַיּוֹת.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִמְּשַׁמְע שְׁכַתּוּב וְיֵהִי אָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, לֹא נִאֲמַר וַיַּעֲשֶׂהוּ, אֲלֹא וְיֵהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, מִלְּמֹד שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ גֵּרָם לְחֹזֵר לְאוֹתָהּ נֶפֶשׁ הַגְּזוּרָה מִהָאָדָמָה.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אָדָם, אֲנִי בְּרִיתִי אֲוֹתָךְ עֲלִיּוֹן עַל כָּל בְּרִיתִי, וְנִפְחַתִּי בְךָ נִשְׁמַת חַיִּים, הַנּוֹתַנֶת חַיִּים לְבַעֲלֵיהּ, הַגְּזוּרָה מִכְּפָאִי. וְאַתָּה חֹזֵרַת לְאוֹתָהּ וְנִפְחַתִּי בְךָ נִשְׁמַת חַיִּים הַנּוֹתַנֶת חַיִּים לְבַעֲלֵיהּ, הַגְּזוּרָה מִכְּפָאִי, וְאַתָּה חֹזֵרַת לְאוֹתָהּ נֶפֶשׁ חַיָּה

מִפְּנֵי שְׁעוֹשֶׂה לָהֶם גּוֹף, כְּמוֹ שְׁעִתִּידִין לִהְיוֹת. וְאוֹצֵר אֶחָד כְּנִגְדּוֹ, לְאוֹתֵן הַנְּשָׁמוֹת שֶׁהיוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְקִיְיָמוּ הַתּוֹרָה, וְנִקְרָא גְּנָזֵי חַיֵּי הָעוֹלָם. וְהֵינּוּ דִּהְיָה אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּגִנְזֵי חַיֵּי עֲלָמָא תְּהָא פְּלַנְיָא, דְּנַפְיָא מִעֲלָמָא דִּין. תְּנֵנוּ רַבְּנָן, כֹּל יוֹמָא וְיוֹמָא פְּרוּזָא קְרִי, אֲתַעְרוּ בְּנֵי קְדִישָׁא עֵילָאָה, וְעַבִּידוּ פּוּלְחָנָא דְמֵאֲרִיכוֹן, דְּאִפְרִישׁ לְכוּן מִן שְׁאָר עַמִּין, וְיֵהֵב בְּכוּן נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, דְּאֲתַגְזֵרַת מִפּוּרְסֵי יְקָרִיָּה.

אָמַר רַבִּי יוֹדָא, אִם כֵּן שְׁאָר עַמִּין, נִשְׁמַתְהוּן מִזְּמַן אֲתֵר. אֲזִדְמֵן לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר, תָּא חַזִּי, דְכִתִּיב וַיִּפַּח בְּאִפּוֹ נְשָׁמַת חַיִּים, דָּא הֵיא נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, דְּאֲתַגְזֵרַת מִפּוּרְסֵי יְקָרָא דְמִלְפָּא עֵילָאָה. מָאִי כְּתִיב בֵּיהּ. וְיֵהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֹה הֵיא הַפַּח שְׁנֵיתָן לְבַהֲמוֹת וְלַחַיּוֹת וְלַדְּגָיִם. שְׁנַבְרָאֵת מִן הָאָדָם, דְכִתִּיב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲוִרִייתָא אֲתַקְבַּלַת עַל אָדָם, וְאַמְרַת, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּרָא לְבַר נֶשׁ, וְיֵהֵב בֵּיהּ נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, לְמַהוּי לִיָּה חַיִּין לְעֲלָמָא דְאֲתִי, וְהוּא אֲתַחֲזֹר בְּחוּבֵיהּ לְהֵהוּא נֶפֶשׁא חַיִּיתָא, דְּאֲתַגְזֵרַת מִן אֲרַעָא, לְבַעֲרִיתָא וְלַחַיִּיתָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִמְּשַׁמְע דְכִתִּיב וְיֵהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, וַיַּעֲשֶׂהוּ לֹא נִאֲמַר, אֲלֹא וְיֵהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. מִלְּמֹד שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ גֵּרָם, לְחֹזֵר לְאוֹתָהּ נֶפֶשׁ הַגְּזוּרָה מִהָאָדָמָה.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָדָם, אֲנִי בְּרִיתִי אֲוֹתָךְ עֲלִיּוֹן עַל כָּל בְּרִיתִי, וְנִפְחַתִּי בְךָ נִשְׁמַת חַיִּים, הַנּוֹתַנֶת חַיִּים לְבַעֲלֵיהּ, הַגְּזוּרָה מִכְּפָאִי. וְאַתָּה חֹזֵרַת לְאוֹתָהּ וְנִפְחַתִּי בְךָ נִשְׁמַת חַיִּים הַנּוֹתַנֶת חַיִּים לְבַעֲלֵיהּ, הַגְּזוּרָה מִכְּפָאִי, וְאַתָּה חֹזֵרַת לְאוֹתָהּ נֶפֶשׁ חַיָּה

שבראתי מן האדם לבהמות, חייך, מפאן ואילך, כל העוסק בתורתך, וישמור אותה, אפן לו אותה הנשמה הגזורה מכסאי, שהיא נותנת חיים לבעליה. וכל אותם שלא יעסקו בתורתך, יהיה חלקם באותה נפש חיה שפחרו למען יכלו עמה.

אמר רבי יצחק, בא וראה, מה שכתוב (קהלת ג, כא) מי יודע רוח בני האדם העלה היא למעלה ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ, רוח בני האדם העלה היא למעלה - זו הנשמה הקדושה של הצדיקים, ורוח הבהמה - זוהי נפש חיה שנגזרה מן הארץ לבהמה, שתכלה ותרד להתפלות מן העולם.

אמר רבי חייא, אם פן, אין להם נשמה לגוים אלא אותה הנפש החיה? אמר רבי יוחנן, פן הוא! אמר רבי אלעזר, ולישראל מי נותנה? תמה רבי חייא. אמר רבי אלעזר, בא וראה, ששנינו, בא לטהר מסייעין אותו. איזה סיוע נותנים לו? אלא אותה הנשמה הקדושה, שתהיה לו סמך, שנותנים לו לסייע לו בעולם הזה ובעולם הבא.

אמר רבי אלעזר, עד שלש עשרה שנים השתדלותו של אדם באותה נפש חיה, ומשלוש עשרה שנים ומעלה - אם רוצה להיות צדיק, נותנים לו אותה נשמה קדושה עליונה שנגזרה מכסא כבוד המלך. אמר רבי יהודה, זהו הטעם ששנינו בשלש עשרה מדות הרחמים, במשנה של רבי אלעזר. רבי שמעון בן יוחאי הזמין את בעלי המשנה לאכל בסעודה גדולה שעשה להם, וכסה את כל הבית בכלים יקרים, והושיב את החכמים בצד זה, והוא בצד הזה, והיה שמח הרבה.

נפש חיה שבראתי מן האדם לבהמות. חייך, מפאן ואילך, כל העוסק בתורתך, וישמור אותה, אפן לו אותה הנשמה הגזורה מכסאי, שהיא נותנת חיים לבעליה. וכל אותם שלא יעסקו בתורתך, יהיה חלקם באותה נפש חיה שפחרו למען יכלו עמה.

אמר רבי יצחק, תא חזי, מאי דכתיב, (קהלת ג, כא) מי יודע רוח בני האדם, העולה היא למעלה ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ. רוח בני האדם העולה היא למעלה, דא היא נשמתא קדישא דצדיקייא. ורוח הבהמה, דא היא נפש חיייתא דאתגזרת מן ארעא לבעיירא, דתשתצי ותחות לאשתצאה מן עלמא.

אמר רבי חייא, אם פן אין להם נשמה לגוים אלא אותה הנפש החיה. אמר רבי יוחנן פן הוא. אמר רבי אלעזר, ולישראל מאן יתבא. תוה רבי חייא. אמר רבי אלעזר תא חזי, דתנן בא ליטהר מסייעין אותו. מאי סיוע יתבין ליה, אלא ההוא נשמתא קדישא, למהוי ליה סמך, דיתבין ליה לסייעא ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי.

אמר רבי אלעזר, עד תליסר שנין, אשתדלותיה דבר נש בההוא נפש חיייתא. מתליסר שנין ולעילא, אי בעי למהוי זפאה, יתבין ליה ההיא נשמתא קדישא עלאה, דאתגזרת מפורסי יקרא דמלפא. אמר רבי יהודה, היינו טעמא דתנינן, בתלת עשר מכילן דרחמי, במתניתא דרבי אלעזר.

רבי שמעון בן יוחאי, זמין למארי מתניתא למיכל בסעודתא רבה דעבד להו, ורחפא כל ביתא במאני דיקר, ואוטיב לרבנן בהאי גיסא, והוא בהאי גיסא, והוה קא בדה טובא.

אָמְרוּ לוֹ, מַה שְּׁמַחְתּוּ שֶׁל מֵר בַּיּוֹם הַזֶּה מִשְׂאֵר הַיְמִיּוֹם? אָמַר לָהֶם, שֶׁהַיּוֹם הַזֶּה יִרְדֶּה נִשְׁמָה קְדוּשָׁה עֲלֵינוּהָ בְּאַרְבַּע כְּנָפֵי הַחַיָּה לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנֵי, וּבַהֲלֹלָה הַזֶּה תִּהְיֶה לִי שְׂמֵחָה שְׂלֵמָה.

הַיּוֹשִׁיב אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ אֶצְלוֹ. אָמַר, שֶׁב בְּנֵי, שֶׁב, שִׂיּוֹם הַזֶּה אֲתָה קְדוּשָׁה, וּבְגוּרְלָם שֶׁל קְדוּשִׁים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן דְּכָר אַחֵר, וְהַקִּיפָה אֵשׁ אֶת הַבַּיִת. יֵצְאוּ הַחֲכָמִים, רְאוּ קִיטוּר שֶׁהִיָּה עוֹלָה מִן הַבַּיִת כָּל הַיּוֹם הַהוּא.

כֹּא רַבִּי יוֹסִי בֶן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא, מֵצֵא אֶת הַחֲכָמִים שֶׁהָיוּ תַּמְהָיִים וְעוֹמְדִים בְּשׁוּק. אָמַר לָהֶם, מַה זֶה? אָמְרוּ לוֹ, רְאֵה הַקִּיטוּר הַזֶּה מֵהָאֵשׁ שְׁלֹמְעֵלָה, זֶהוּ שְׁמַכְתִּירִים בַּיּוֹם הַזֶּה בְּכֶתֶר קְדוּשָׁה אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר. וְרְאוּ חֲכָמִים אַרְבַּע כְּנָפֵי נֶשֶׁר, שִׁירְדוּ בְּאֵשׁ שֶׁהַקִּיפָה אוֹתוֹ וְאֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיו. יָשַׁב שֵׁם רַבִּי יוֹסִי עַד שֶׁהִלְכָה הָאֵשׁ.

נִבְנֶם לְפָנָיו. אָמַר לוֹ, עַל הַהֲכַתְרָה וְהַהֲסָתָה, גְּדֹלָה עַל הַכֹּל, שֶׁתִּהְיֶה הַהֲלֹלָה הַזֶּה שְׂלֵמָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַה דַּעְתְּךָ? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הֲרִי בְּתֵי לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנֵךְ. אָמַר, וְדַאי יִהְיֶה כֵּן! קְרָאוּ לַחֲכָמִים וְנָתַן לוֹ אֶת בְּתוֹ.

יָשָׁבוּ שֵׁם שְׁלֹשָׁה יָמִים וְעֶסְקוּ בַּתּוֹרָה לְפָנָיו, וְלֹא הִשְׁאִירוּ סוּד שֶׁל הַמִּשְׁנָה שְׁלֹא לִמַּד אוֹתָם רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמְרוּ עֲלָיו עַל רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁלֹא נִרְאֶתָה הַקִּשְׁתַּת בְּיָמָיו, שֶׁהָרִי הוּא הִיָּה הַסִּימָן בְּעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַנִּשְׁמָה עוֹמֶדֶת בְּקִיּוֹם לְעוֹלָמִים. מַה הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא קָזָם, אֵף הִיא קִימָת. אָבָל עַל אוֹתָהּ נִפְשָׁתָה חִיָּיתָא, הַכְּתוּב (במדבר טו לא) הַכְּרַת תְּכַרְתַּת הַנֶּפֶשׁ הַהִיא הַנֶּפֶשׁ הַהִיא עוֹנָה בָּהּ.

אָמְרוּ לִיָּה מַאי בְּדִיחוּתָא דְמֵר בַּהֲאֵי יוֹמָא דִּין מִשְׂאֵר יוֹמִין. אָמַר לָהֶם, דִּיּוֹמָא דִּין נִחְתָּא נִשְׁמָתָא קְדִישָׁא עֵילָאָה, בְּאַרְבַּע גְּדַפִּין דְּחִיּוּתָא, לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי, וּבַהֲלֹלָה דָּא, יִהְיֶה לִי בְּדִיחוּתָא שְׂלִימָתָא.

אוֹתְבִיָּה לְרִי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה לְגַבִּיָּה, אָמַר תִּיב בְּרִי תִיב, דִּיּוֹמָא דִּין אֲתָה קְדִישָׁא, וּבְעַדְבָּא דְקְדִישִׁין. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מְלָה חַד, וְאַסְחַר אֶשָׁא בְּבֵיתָא. נִפְקִי רַבָּנָן, חֲמוּ קִיטוּרָא דְהוּוּ סְלִיק מִבֵּיתָא כָּל הַהוּא יוֹמָא.

אֲתָא רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא, אֲשַׁכַּח לְרַבָּנָן דְּהוּוּ תְּוֹוְהוּ, וְקִימִי בְּשׁוּקָא. אָמַר לָהֶם, מַאי הוּא. אָמְרוּ לִיָּה, חֲמִי הֵאֵי קִיטוּרָא מֵאֶשָׁא דְלַעֲלֵא. דְּהָא יוֹמָא דִּין (דף יד ע"ב) מְכַתִּירִין, בְּכֶתֶר"א קְדִישָׁא לְרַבִּי אֶלְעָזָר. וְחֲמוּ רַבָּנָן, אַרְבַּע גְּדַפִּין דְנִשְׁרָא, דְנִחְתּוּ בְּאֶשָׁא, דְאַסְחַר לִיָּה וּלְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבוּהִי. יִתִּיב תַּמָּן רַבִּי יוֹסִי, עַד דְאֶזַּל אֶשָׁא.

עֲאֵל קְדַמּוּהִי, אָמַר לִיָּה, אַכְתְּרָא וְסִיתְרָא, גְּבַהּוּתָא עַל כְּלָא, הֵאֵי הִילּוּלָא לְהוּי שְׂלִימָתָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מַאי דַּעְתִּיךָ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא בְּרֵתִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵךְ. אָמַר וְדַאי יִהְיֶה כֵּן. קְרָאוּ לְרַבָּנָן וְיִהֵב לִיָּה בְּרֵתִיָּה. יִתְּבוּ תַּמָּן תְּלַת יוֹמִין, וְלַעֲוּ בְּאוּרֵייתָא קַמִּיָּה, וְלֹא שְׁבִקּוּ סִתְרָא דְמִתְנִיתִין, דְלֹא אוּלִיף לָהֶם רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמְרוּ עֲלָיו עַל רִי שְׁמַעוֹן, שְׁלֹא נִתְרָאָה קִשְׁתַּת בְּיָמָיו. דְּהָא הוּא סִימָנָא בְּעֵלְמָא הוּוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, נִשְׁמָתָא הִיא קִימָא בְּקִיּוֹמָא לְעוֹלָמִין. מַה הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא קָזָם, אֵף הִיא קִימָת. אָבָל עַל הַהִיא נִפְשָׁתָא חִיָּיתָא, אָמַר קְרָא, (במדבר טו לא) הַכְּרַת תְּכַרְתַּת הַנֶּפֶשׁ הַהִיא עוֹנָה בָּהּ.